بسم الله الرحمن الرحيم

وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی ڕەسمیی حکومەتی هەرێمی کوردستانە ، وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٧٧) چاپی یەکەم سالّی حەوتەم ٢٥ / ١٢ / ٢٠٠٧ ز (٣٠) ی گەلاڕێزان ٢٧٠٧ کوردی (١١) ی ذوالقعدة ١٤٢٨ کۆچی

لەم ژمارەیەدا :

77

✵ **یاسای ژمارە(٢٤)ی سالّی ٢٠٠٧** ل١
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی زەوی عەرەسە ژمارە (٢٦) ی سالّی ١٩٦٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

✵ **یاسای ژمارە(٢٥)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٥
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی خانووبەرەی ژمارە(١٦٢)ی سالّی (١٩٥٩) ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

✵ **یاسای ژمارە(٢٦)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٩
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە(١١٣)ی سالّی (١٩٨٢)ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان – عێراق.

✵ **یاسای ژمارە(٢٧)ی سالّی ٢٠٠٧** ل١٦
یاسای هەموارکردنی سێ یەمی یاسای وەزارەتی پەروەردەی ژمارە (٤)ی سالّی (١٩٩٢)ی هەموارکراو.

✵ **یاسای ژمارە(٢٨)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٢٠
یاسای جێبەجێ کردنی یاسای کۆمپانیاکانی (فیدراڵی) ژمارە (٢١) ی سالّی ١٩٩٧ ی هەموار کراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

✵ **یاسای ژمارە(٢٩)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٢٣
یاسای جێبەجێ کردنی یاسای ڕێکخستنی بریکارنامەی بازرگانی (فیدراڵی) ژمارە (٥١) ی سالّی ٢٠٠٠ لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

✵ **یاسای ژمارە(٣٠)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٢٦
یاسای پشکنینی بۆماوەیی خوێن (کەم خوێنی دەریای سپی ناوەڕاست ـ تەلاسیمیا ـ) پێش هاوسەرگیریی.

✵ **یاسای ژمارە(٣٢)ی سالّی ٢٠٠٧** ل٢٩
یاسای هەموارکردنی یەکەمی جێبەجێ کردنی یاسای ڕێکخستنی موڵکایەتی کشتوکاڵی لە کوردستان ـ عێراق ژمارە (٩٠) ی سالّی ١٩٧٥.

✵ **بەیانی وەزارەتی شارەوانی** ل٣٢
تایبەت بە کردنەوەی شارەوانی(**گاپلیێن**)لە ناحیەی (**گاپلیێن**).

✵ **ڕێنمایی ژمارە (٣) سالّی ٢٠٠٧ وەزارەتی کشتوکاڵ** ل٣٣
تایبەت بە مۆڵەت پێدانی کاتی بە دروست کردنی ڕەزوو .

نرخی (٧٥٠) دینارە

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:waqaea@yahoo.com

ناونیشان : هەولێر بالّەخانەی وەزارەتی داد.
☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٢٢٤٥٥٠٨)

بسم الله الرحمن الرحيم

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لحكومة أقليم كوردستان العراق – تصدرها وزارة العدل

العدد (٧٧) الطبعة الاولى السنة السابعة ٢٥ / ١٢ /٢٠٠٧م (٣٠) گەلاڕێزان ٢٧٠٧ كوردى (١١) ذوالقعدة ١٤٢٨هجرية

في هذا العدد :

قانون رقم (٢٤) لسنة ٢٠٠٧ ص٣٧

قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العرصات رقم ٢٦ لسنة ١٩٦٢ المعدل لاقليم كوردستان ـ العراق.

قانون رقم (٢٥) لسنة ٢٠٠٧ ص٤٠

قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العقار رقم ١٦٢ لسنة ١٩٥٩ المعدل في إقليم كوردستان ـ العراق.

قانون رقم (٢٦) لسنة ٢٠٠٧ ص٤٣

قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق .

قانون رقم (٢٧) لسنة ٢٠٠٧ ص٥٠

قانون التعديل الثالث لقانون وزارة التربية رقم (٤) لسنة ١٩٩٢ المعدل.

قانون رقم (٢٨) لسنة ٢٠٠٧ ص٥٣

قانون إنفاذ قانون الشركات (الإتحادي) رقم (٢١) لسنة ١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق.

سعر (٧٥٠) دينار

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:waqaea@yahoo.com

العنوان : اربيل بنايه وزاره العدل
☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٢٢٤٥٥٠٨)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنــاوی گــەلــەوە
بـــــرپـیــــــار
ژمارە (٣١) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی زەوی عەرەسە
ژمارە (٢٦) ی ساڵی ١٩٦٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی (یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق)ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوە و، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە(١١) لە٢٠٠٧/١٠/٩ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٢٤)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی زەوی عەرەسە
ژمارە (٢٦) ی ساڵی ١٩٦٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

١- کارکردن بە بڕگەی (١ / أ) لە ماددەی (٤)لە یاسای زەوی عەرەسەی ژمارە (٢٦)ی ساڵی ١٩٦٢ دەوەستێنرێ.

٢- کارکردن بە بـڕیـاری ژمارە (٩٩) ی ساڵی ١٩٧٤ دەوەستێنرێ.

٣- کارکردن بە بـڕیـاری ژمارە (٤٨٣)ی ساڵی ١٩٨١ دەوەستێنرێ.

٤- کـارکردن بـە بـــڕگەکانی بـڕیـــاری (٢٢٢) ی ساڵی ١٩٧٧ ، سـەبارەت بـە بـاجی زێـدە دەوەستێنرێ و ئەمەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە:

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

(لێ بوردنی عەرەسەیەك یا زیاتر لە باجی بنەڕەتی بۆ هەرکەسێکی لەسەریەتی بیدات کە رووبەرەکەی یان بەشی شایعی (الحصة الشائعة) لە (٦٠٠م²) زیاتر نەبێ و باجەکەی لە زیادەکە وەردەگیرێ و خاوەن زەوی عەرەسەکە بۆی هەیە ئەو زەوی یە یان ئەو بەشەی کە دەیەوێ لێ بوردنەکە بیگرێتەوە دەستنیشان بکات).

ماددەی دووەم:

ئەو زەوییانەی، کە لەناو سنووری شارەوانییەکان بەرامبەر کوژاندنەوە و جوداکردنەوە ، تەرخان یا بە موڵك دەکرێن و دەگوڕدرێن لە باجی زەوی عەرەسە بۆ ماوەی سێ ساڵ دەبوردرێن لە رۆژی تۆمارکردنیانەوە بە ناوی خاوەنەکانیان لە بەڕێوەبەرایەتی تۆمارکردنی خانووبەری پەیوەندیدار.

ماددەی سێیەم:

میراتگرانی شەهید لە باجی عەرەسە لەو پارچەیەی کە بۆیان تەرخان کراوە بەو سیفەتە دەبوردرێن دوای پیشاندانی ئەو بەڵگەیەی کە ئەمە دەسەلمێنی لە لایەنێکی فەرمی تایبەت، جگەلە مافی لێبوردنی دیکەیان کە لەم یاسایەدا هاتوون.

ماددەی چوارەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی پێنجەم:

وەزیری دارایی و ئابووری لە هەرێم، بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی شەشەم:

کار بە یاساو بڕیارە کارپێکراوەکانی باج دەکرێ، بەمەرجێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك نەبن.

ماددەی حەوتەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی هەشتەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی ٢٠٠٨/١/١ دا جێبەجێ دەكرێت و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) دا بڵاودەكرێتەوە.

مەسعود بارزانی
سەرۆكی هەرێمی كوردستان-عێراق

هەولێر
٢٤/گەلاڕێزان/ ٢٧٠٧ كـــوردی
١٥/تشرینی دووەم / ٢٠٠٧ زایـــینی
٥ / ذو القعدة / ١٤٢٨ كـــۆچـــی

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كـــــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

- هۆیە پێویستەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە -

بەمەبەستی گونجاندنی یاسا لەگەڵ سیاسەتی ئابووری هەرێمی کوردستان و لە پێناوی بەدیهێنانی ئامانجەکانی یاساکارییە ئابوورییە تایبەتەکان بە وەبەرهێنان و ئابووری بازاڕ و هاندانی بزووتنەوەی ئاوەدانی و وەبەرهێنانەکان بەشێوەیەکی گشتی و بۆ بەدیهێنانی دادوەریی و سووک کردنی بار گرانی باج لەسەر شانی هاووڵاتییان ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـاوی گـەلـەوە
بـــڕیـــــار
ژمارە (٣٢) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی خانووبەرەی
ژمارە١٦٢ی ساڵی ١٩٥٩ ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی (یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق)ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوە و، بە پاڵپشتی ئەو یاساکاری یەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردوویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٢) لە (٢٠٠٧/١٠/١٧) بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٢٥)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی خانووبەرەی
ژمارە١٦٢ی ساڵی ١٩٥٩ ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

یەکەم: کارکردن بە ماددەی (٢) لە یاسای باجی خانووبەرەی ژمارە (١٦٢)ی ساڵی ١٩٥٩ دەوەستێنری و ئەمەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە:

١- ڕێژەی (١٠٪) لە دەستکەوتی ساڵانەی هەر خانووبەرەیەك وەك خەرجی پاراستن وچاککردنەوە پێش حیسیب کردنی باجەکە دادەشکێنرێ .

ئـــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــوردستان
www.mojkurdistan.com

٢- بـاجێکی سـەرەکی کـە چـەندییەکەی (١٠٪) یـە لـە دەسـتکەوتی سـاڵانەی هـەموو خانووبەرەکان فەرز دەکرێ و وەردەگیرێ دوای داشکاندنی ئەوەی لە بڕگە(١)ی سەرەوەدا هاتووە.

دووەم: بڕگەیـەك دەخرێتـە پاڵ مـاددە(٤) لـە یاسـای بـاجی خانووبـەرەی ژمـارە(١٦٢)ی سـاڵی ١٩٥٩، بڕگەی (٣) دووبارە:

(٣)دووبارە- تـەلاری نیشتەجێ بوون و بـازرگـانی کە بە زیاتر لە سێ نـهـۆم دروست دەکرێن جگە لە (ژێرزەمین) لە بـاجـی سـەرەکـی بۆ ماوەی حەوت ساڵ لە مێژووی تەواوبوونی دروستکـردنیەوە کە لـێژنەی خـەملاندن دایـدەنێ دەبـوردرێن.

ماددەی دووەم:

کارکردن بە ماددە (١١) لە یاسای باجی خانووبەرەی ژمارە (١٦٢)ی ساڵی ١٩٥٩ی هەموارکراو دەوەستێنرێ و ئەمەی خوارەوەی لەجێ دادەنرێ:

ماددەی(١١): ئەگەر خانووبەرەکە لە نێوان دووکەس یا زیاتر بوو، ئەمەی خوارەوە ئەنجام دەدرێ: هـەر هاوبەشێك بەرپرسە لـە دانـی باج لـە بەشـە ئاشکراکەی خۆی، بەمەرجێك بە زنجیرەیەکی تایبەت بەخۆی تۆمارکرا بێ.

ماددەی سێیەم:

بڕگەی (١) لەبڕیاری (٥٢٠)ی ساڵی ١٩٨٧ بەم شێوەیە هەمواردەکرێ:

بڕگە(١): خانوویـەکی نیشتەجی بوون یـان شـوققەیەکی نیشتەجی بوون کـە هـەر یـەك لـەباوك یـاخود ڕۆڵـەکانی خـاوەن خـانوو بـەکاریان هێنـابێ لـە بـاجی خانووبـەرە دەبـوردرێن، بەمەرجێك ئەوەی لێی دانیشتووە خـانوو یا شـوققەی نیشتەجێ بوونی بە شێوەیەکی سەربەخۆ نەبێت.

ماددەی چوارەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی پێنجەم:

وەزیری دارایی و ئابووری لە هەرێم بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبـەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی شەشەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی حەوتەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی ٢٠٠٨/١/١ دا جێبەجێ دەکرێ و لە رۆژنـامەی فـەرمی (وەقایعی کوردستان) دا بڵاودەکرێتەوە.

مەسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

هەولێر

٢٤/گـەلاڕێزان/ ٢٧٠٧ کــوردی
١٥/تـشرینی دووە م / ٢٠٠٧ زایینی
٥ /ذو القـعدة / ١٤٢٨ کــۆچی

ئـــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

- هۆیە پێویستییەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە -

بەمەبەستی گونجاندنی یاسا لەگەڵ سیاسەتی ئابووری لە هەرێمی کوردستان و لەپێناوی بەدیهێنانی ئامانجەکانی یاساکارییە ئابوورییە تایبەتەکان بە وەبەرهێنان و ئابووری بازاڕ و هاندانی بزووتنەوەی ئاوەدانی و وەبەرهێنانەکان بەشێوەیەکی گشتی و بۆ بەدیهێنانی داد پەروەریی و سووك کردنی بارگرانی باج لەسەر شانی هاووڵاتیان ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆكایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـاوی گـەلـەوە
بـــڕیـــــار
ژمارە (٣٣) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی دەرامەتی
ژمارە (١١٣) ی ساڵی (١٩٨٢)ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان – عێراق

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی (یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق)ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کـــــــوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٤) لە٢٠٠٧/١٠/٢٢ بریارماندا بە دەرکردنی:

یـــاسـای ژمـــارە(٢٦)ی سـاڵـــی ٢٠٠٧
یاسای هەموارکردنی پیادەکردنی یاسای باجی دەرامەتی
ژمارە (١١٣)ی ساڵی (١٩٨٢)ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم:

یەکەم: کارکردن بەبڕگە (١٠/ج) لە ماددە (١)ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ڕادەگیرێ.

دووەم: دەستەواژەی (لەغەیری وڵاتە عەرەبیەکان) لە بڕگە (١٠/د) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو لادەبرێ.

سێیەم: ئەم بڕگەیەی خوارەوە دەخرێتە سەر ماددە (١) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣) ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو و دەبێتە بڕگە (١٠/ج) بۆی:.

بڕگە(١٠/ج): ئەو هاووڵاتییانەی لە ڕۆڵەکانی هەرێمی کوردستانن و لە دەرەوەی عیراق نیشتەجێن ، وەك نیشتەجێكان بۆ مەبەستی پیادەکردنی ئە م یاسایە حسێب دەکرێن.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی دووەم:

یەكەم: كاركردن بە بڕگە (٤)ی مادده (٢) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەمواركراو ڕادەگیرێ.

دووەم: كاركردن بە بڕگە(٢) لە بڕیاری ژمارە (٥٢٠)ی ساڵی ١٩٨٧ ڕادەگیرێ.

سێیەم: كاركردن بە بڕگە (٢٠)ی مادده (٧)ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەمواركراو ڕادەگیرێ.

چوارەم: بڕیـــــاری ژمارە (٧٣)ی ساڵی ٢٠٠٠ هەڵدەوەشێتەوە.

پێنجەم: مادده (٢) لە بڕیاری ژمارە (٨٦)ی ساڵی ٢٠٠٠ هەڵدەوەشێتەوە.

شەشەم: مادده (٣) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (٥)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێتەوە.

حەوتەم: مادده (٤) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (٥)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێتەوە.

هەشتەم: ئەمەی خوارەوە دەخرێتە پاڵ مادده (٢) و دەبێتە بڕگە(٤) و بەم جۆرە دەخوێندرێتەوە:.

١- باجێك بەرێـژەی بەرزبوونـەوە لـە نرخـی خانووبـەرە كـە فـەرز دەكـرێ یـان مـافی بـەكارهێنانی خەملێنـدرابێت بـە پێـی حوكمـەكانی یاسـای ژمـارە (٨٥)ی سـاڵی ١٩٧٨ی خەملاندنی بـەهای خانووبـەرە و قازانجـەكانی یـان بەدەڵەكـەی و كامیـان بەســەر خـاوەن موڵـك پـتر دەوەسـتێ یـان خاوەنی مافی دەسكاری كردنیەتی بەهەر ڕێگایەك لە ڕێگاكانی گواستنەوەی موڵكایـەتی یـاخود چنگ كەوتنی مافی دەسكاری كردنیان یان گواستنەوەی وەك (فرۆشتن و گۆڕینەوە و ڕێككـەوتن و دەسـت هـەڵگرتن وبەخـشین و لابردنـی كۆیەشـی و پـاكۆكردنی وەقـف یـاخود بانـەوانی) و مامەڵە لەگـەڵ كرێـچی وەك خـاوەن موڵـك دەكـرێ لـە كـاتی بـەكرێ گـرتنی خـانوو كـە كەوتووەتـە بەردەسـتی بە گرێبەستی بانەوانی وبەم جۆرە حسێب دەكرێ:.

أ- یەكـەم(٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) پـەنجا ملیـۆن دینـار لـە نرخـی خـەملێنراوی خانووبـەرە كـە یـا بەدەڵەكـەی دەبـوردرێ وئـەم گوژمـە پارەیـە بەسـەر هاوبەشـەكاندا بـە پێـی پشكەكانیان دابەش كرێ ئەگەر خانووبەرەكە بە موڵك كرابێ لە ڕووی كۆبەشییەوە.

ب-ئەوەی لە بڕە پارە لێبوردراوەكە پتر بێ كە لە بڕگەی (یەكـەم /١) لـەم بەندەدا هـاتووە ، بەم ڕێژەیە باجەكە دەیگرێتەوە:.

١- (٣٪) تاكو (٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) پەنجا ملیۆن دینار.

٢- (٤٪) ئەوەی لـە (٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) پـــــەنجا ملیـۆن دینـار زیـاتر بـێ تـاكو (١٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠) سەد ملیۆن دینار.

٣- (٥٪) ئەوەی لە (١٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠) ســـــەد ملیۆن دینار زیاتر بێ تا دەگاتە (١٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) سەد و پەنجا ملیۆن دینار.

٤- (٦٪) ئەوەی لە (١٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) سەد و پەنجا ملیۆن دینار زیاتربێ.

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

٢- ئەگەر گواستنەوەی موڵكداری خانووبەرەكە لەسەر چەند پشكێك لەخانووبەرەكە بوو، ئەوا باجەكە بە پێی حوكمەكانی ئەم ياسەيە لەسەر هەموو خانووبەرەكە حسێب دەكرێ و بەپێی پشكەكانی كە گوازراونەتەوە بۆگشت خانووبەرەكە وەردەگيرێ.
٣- نابێ مۆڵەتی ئەو مامەڵانەی دەكەونە بەر حوكمەكانی ئەم ياسايە لە ڕێكارەكانی پشكنين و گەڕان بەدوای سەرپێچی يەكانی باج كە بەر لە جێ بەجێ كردنی ئەم ياسايە ئەنجامدراوە هەڵپەسێردرێ.
٤- حوكمەكانی ئەم ياسايە بەدەر لەو لێبوردرانەی كە لە بڕگە (يەكەم/١)دا هاتوون پيادە دەكرێن بەسەر گواستنەوەی موڵكايەتی خانووبەرە يان ماف دەسكاری كردنی كەپێش ئەم ياسايە تەواوبووە و باجەكان يان فەرقی خەمڵێنراوەكەی كە كەوتۆتەسەريان نەدراوە.

ماددەی سێيەم:

يەكەم: مادده (١) لە ياسای باجی دەرامەتی ژمارە (٥)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم: مادده (١) لە بڕياری ژمارە (٢١٩)ی ساڵی ٢٠٠١ هەڵدەوەشێتەوە و ئەمەی خوارەوە جێ ی دەگرێتەوە.

ئەو كەسەی نيشتەجێ يە ئەم لێبوردنانەی خوارەوەی پێ دەدرێ لە هەر ساڵێكی تەقديری و لەسەربنەڕەتی بارەكەی لەساڵی دەرماتەكەی دا.

١-(٢ ٥٠٠ ٠٠٠) دوو مليۆن و پێنج سەد هەزار دیناری عيراقی بۆ ئەو كەسەی موكەلەفە بە ژياندنی خێزان و ئەگەر ئافرەتی شوو نەكردوو بوو (بێوەژن و تەلاقدراو نەبوو ياخود ئەگەر دەرامەتەكەی لەگەڵ دەرامەتی مێردی تێكەڵ نە كردبوو).

٢-(٢ ٥٠٠ ٠٠٠) دوو مليۆن و پێنج سەد هەزار دیناری عيراقی بۆ ژنەكانی يا ئەگەر ژنی ماڵەوە بێ و هيچ دەرامەتێكی نەبێ يان دەرامەتەكەی تێكەڵ بە دەرامەتی هاوسەرەكەی كرابێ.

٣-(٣٠٠ ٠٠٠) سێ سەد هەزار دیناری عيراقی بۆ هەريەك لە منداڵەكانيان بە چاوپۆشين لە ژمارەكانيان.

٤-(٣ ٢٠٠ ٠٠٠) سێ مليۆن و دووسەد هەزار دیناری عيراقی بۆ خودی بێوەژن يا تەلاقدراوو(٣٠٠ ٠٠٠)سێ سەد هەزار دیناری عيراقی بۆ هەريەكە لە منداڵەكانيان كە لە ژێر چاودێری ئەون بەشێوەيەكی ياسايی بە چاوپۆشين لە ژمارەيان.

٥-ئەوەی موكەلەفە بە ژياندن لێبوردەيەكی ديكەی پێدەدرێ كە بڕەكەی (٥٠٠ ٠٠٠) پێنج سەد هەزار دیناری عيراقيە، ئەگەر تەمەنی لە شەست وسێ ساڵ تێپەڕی بێ لەگەڵ ئەو لێبوردەييانەی كە لە بەشەكانی ديكەدا لەم ماددەيەدا هاتوون.

www.mojkurdistan.com

ماددەی چوارەم:

یەکەم: مادده(٢) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە(٥)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم:ماددەی(٣)لە بڕیاری ژمارە(٢١٩)ی ساڵی ٢٠٠١ هەڵدەوەشێتەوە.

سێیەم: بڕگەکانی (٧،٦)لە بڕیاری ژمارە (٢٩٤)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێنەوە.

چوارەم: کارکردن بە بڕگە(٢) لە مادده(١٣)لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە(١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ڕادەگیرێ و ئەمەی خوارەوەی لەجێ دادەنرێ:

باجی دەرامەت دەخرێتە سەر موکەللەف لە بڕی هەر ساڵێکی تەقدیری بەپێی ئەم ڕێژانەی خوارەوە:

١-دەرامەتی تاکی نیشتەجێ دوای پێدانی ئەم لێبوردە یاساییانەی خوارەوە:

أ-(٣٪) تا دەگاتە دوو ملیۆن دینار.

ب-(٥٪)بۆ ئەوەی لە دوو ملیۆن دینار پترە تا دەگاتە (٤)چوار ملیۆن دینار.

ج-(١٠٪) بۆ ئەوەی لە (٤) چوار ملیۆن دینار پترە تا دەگاتە (٦) شەش ملیۆن دینار.

د-(١٥٪) بۆ ئەوەی لە (٦) شەش ملیۆن دینار پترە.

٢-دەرامەتی کەسی نا نیشتەجێ هەمان ڕێژەکانی نیشتەجێ یە، بێ ئەوەی ئەو لێبوردنەو یاسایانە بیگرێتەوە.

٣-باج بە ڕێژەیەکی چەسپاو کە بڕەکەی (١٥٪)یە دەخرێتە سەر قازانجی هەموو کۆمپانیا کاراکان لە هەرێمی کوردستان بە کۆمپانیا تاك و سادەکانیشەوە.

٤-باج بە ڕێژەی (٥٪) لەسەر ئەوەندەی لە (٧٠٠ ٠٠٠) حەوت سەد هەزار دینار زیاترە لە مووچەی فەرمانبەرانی هەرێم وەردەگیرێ بۆ هەموو پلەکانی فەرمانبەریەتی و کەرتی تایبەتی تۆمارکراو بە فەرمی و خاوەن پایەو پلە فەرمانبەری یە تایبەتیەکان.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: بڕیارەکانی ژمارە(١٩٢)ی ساڵی ١٩٩٦و ژمارە(٣٢)ی ساڵی ١٩٩٧و (٦٥،٨٣،١١٢،٤٢١٠)ی ساڵی ٢٠٠٣ هەڵدەوەشێنەوە.

دووەم: بڕگەیەك دەخرێتە سەر مادده (٢)ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان - عیراق و دەبێتە بڕگە(٧) بۆی.

٧- کارگەکانی دروستکردنی ئالیك.

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان

سێیەم: دوو بڕگە بەزنجیرەی (٢٨،٢٧) دەخرێنە سەر مادده (٧) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان و بەم جۆرەی خوارەوە:.

www.mojkurdistan.com

٢٧- ئۆتۆمبێلی تاکسی (٥) نەفەری و پاسەکانی گواستنەوەی بچووك و گەورەی نەفەران لە ناو شار و لە نێوان شارەکاندا.

٢٨- تراکتۆر و دەڕاسەی کشتوکاڵی و ئۆتۆمبێلی بار هەڵگری بچووك (پیکەپ دەبڵ) یەك تەنی.

چوارەم: کارکردن بە یاسای باجی جێماوەکان (الترکات) ژمارە (٦٤)ی ساڵی ١٩٨٥ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستاندا ڕادەگیرێ و میراتگرانی ئەو مردووەی کە لە ماوەی هەڵپەساردنی یاساکە بە بڕیاری ژمارە (٣٢) لە(١٩٩٧/١١/٨) باجیان هاتۆتە سەر لە باجی جێماوەکان (الترکات) دەبووردرێن و هۆبەکانی باجی جێماوەکانیش لە فەرمانگەکانی باج لە هەرێم دادەخرێن.

ماددەی شەشەم:

بڕگەی (٢) لە ماددە (٢٧)ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (١١٣)ی ساڵی ١٩٨٢ی هەموارکراو هەمواردەکرێ و بەم جۆرەی خوارەوە دەخوێنرێتەوە:

(پێویستە لەسەر هەر کەسێکی تۆمارکرابێ یا تۆمار نەکرابێ و دەرامەتێکی هەبێ کە باج بیگرێتەوە، راپۆرتێك پێشکەش بکات لە بارەی دەرامەتەکەی خۆی بەر لە رۆژی یەکەمی تەمووز لە ساڵی تەقدیری ئەگەر داوای لێ نەکرا بە ئاگادار کردنەوەی نووسراو یان هۆیەك لە هۆیەکانی ڕاگەیاندنەوە پێشکەشی بکا.

ماددەی حەوتەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی هەشتەم:

وەزیری دارایی ئابووری لە هەرێم دا بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات.

ماددەی نۆیەم:

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

www.mojkurdistan.com

ماددەی دەیەم:

ئـەم ياسـايه لـه رۆژی(٢٠٠٨/١/١)ی تەقـديری يـەوه جێبـەجێ دەكـرێ و لـه ڕۆژنامـەی فـەرمی (وەقايعی كوردستان) بلاّودەكرێتەوه.

مـەسعود بارزانی
سەرۆكی هەرێمی كوردستان-عێراق

<u>**هەولێر**</u>
٢٤/گەلاّرێزان/ ٢٧٠٧ كوردی
١٥/تشرينی دووه م / ٢٠٠٧ زايينی
٥ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ كۆچی

ئـــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

(هۆیە پێویستەکانی دەرچوواندنی)

بە مەبەستی گونجاندنی یاسا لەگەڵ سیاسەتی ئابووری لە هەرێمی کوردستان و لە پێناوی بەدیهێنانی ئامانجەکانی یاساکاری ئابووری تایبەت بە وەبەرهێنان و ئابووری بازاڕ و هاندانی بزووتنەوەی ئاوەدانی و وەبەرهێنانەکان بە شێوەیەکی گشتی و بۆ بەدیهێنانی دادپەروەری و بۆ سووککردنی بارگرانی باج لەسەر شانی هاووڵاتییان ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـــاوی گـــەلـــەوە
بــــڕیـــــار
ژمارە (٣٤) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای وەزارەتی پەروەردەی
ژمارە (٤)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٤) لە ٢٢ /٢٠٠٧/١٠ بڕیارماندا بە دەرکردنی:

یـــاسای ژمـــارە(٢٧)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای وەزارەتی پەروەردەی
ژمارە (٤)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکـــراو

ماددەی یەکەم:

بڕگەی سێیەم لە ماددەی پێنجەم لە یاساکە هەموار دەکرێ و بەم جۆرە دەخوێنرێتەوە:.

٣– ئامادەکردنی بەرنامەکانی خوێندنی بنەڕەتی و ئامادەیی و پیشەیی و فێرکردنی گەوران و هۆیەکانی و کتێبی خوێندن، لەگەڵ ئامادەکردنی شێوازی هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان بۆیان ، تاکو سیاسەتی پەروەردەیی و پلانەکانی بەدی بهێنرێن و پەرە بە هەموو ئەوانە بدات بە پشت بەستن بە باسی زانستی و لێکۆڵینەوەکان.

ئـــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی دووەم:

ماددەی شەشەم لە یاساکە هەڵدەوەشێتەوە و ئەمەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە:.

یەکەم: فێرکردنی گشتی بۆ تازە پێگەیشتووان لە دوو قۆناغی سەرەکی رێك دەخرێ کە ئەمانەن:

١- قۆناغی فێرکردنی بنەڕەتی و ماوەی خوێندنەکەی نۆ ساڵە.

٢- قۆناغی فێرکردنی ئامادەیی و ماوەی خوێندنەکەی سێ ساڵە.

دووەم: باخچەکانی ساوایان: پێش قۆناغی فێرکردنی بنەرەتی دەکەوێ و رێ خۆشکەریەتی.

ماددەی سێیەم:

ماددەی حەوتەم لە یاساکە هەموار دەکرێ و بەم شێوەیە دەخوێنرێتەوە:

وەزارەتی پەروەردە بۆی هەیە قوتابخانە بۆ فێرکردنی بنەڕەتی ماوە کورت تر دابمەزرێنێ بۆ ئەوانەی لە تەمەنی فێرکردنن و لە چوونە بەرخوێندن لەو قۆناغە (تەمەنی١٠-١٨) ساڵی دواکەوتوون و دەشێ قوتابخانەکە بەشێك لە قۆناغی فێرکردنەکە بگرێتەوە بە رەچاوکردنی تەمەنی تازە پێگەیشتووەکان و باری ژینگە و پێویستییەکانی ئابووریی فێرکرنەکە.

ماددەی چوارەم:

ماددەی هەشتەم لە یاساکە هەموار دەکرێ و بەم شێوەیە دەخوێنرێتەوە:.

یەکەم : فێرکردنی بنەڕەتی گشتی و یەکگرتووە بۆ هەمووان و منداڵ ومێردمنداڵان وا لێ دەکات کە ئامرازی زانیاریی بنەڕەتی وبنچینەکانی رۆشنبیریی وەرگرن و ئارەزوو و توانایان دەربخەن.

دووەم: خوێندنی ئامادەیی گشتی و هەمە جۆرە، ماوەی فراوانبوونی ڕۆشنبیریی و پێشکەوتن پێ بە پێ دەدات بۆ وەدەست هێنانی پسپۆڕی زیاتر لە بوارەکانی زانیاری و مەشق کردن لەسەر پیادەکردنیان تاکو بشێن بۆ ژیانی زانستی و بەردەوام بوون لەسەر خوێندنی باڵا لەگەڵ گرنگی دانی تایبەتی بە بەهرەداران.

ماددەی پێنجەم:

ماددەی دەیەم لە یاساکە هەمواردەکرێ و بەم شێوەیە دەخوێنرێتەوە:.

یەکەم: فێرکردن لە هەردوو قۆناغی بنەڕەتی و ئامادەیی بە خۆراییە لە قوتابخانە فەرمیەکان دا ، هەروەها لە پەیمانگاو مەڵبەندە فەرمییەکانی کە لە ماددەی دوازدەمی ئەم یاسایەدا هاتوون.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

دووەم: فێرکردن لە قۆناغی بنەڕەتی تەوزیمیە بۆ ئەوکەسانەی کە لەسەرەتای ساڵی خوێندن یان لە سی و یەکی مانگی کانوونی دووەمی ئەو ساڵە شەش ساڵ لە تەمەنیان تەواو دەکەن.

ماددەی شەشەم:

هەردوو بڕگەی یەکەم و دووەم لە ماددەی پازدەمی یاساکە هەمواردەکرێن و بەم شێوەیە دەخوێندرێنەوە:.

١- مەرجە ئەو کەسەی بۆ فێرکردن لە قوتابخانە بنەڕەتیەکان دادەمەزرێ بە شێوەیەکی پەروەردەیی و زانستی ئامادەکرابێ و وا پەسندیشە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت، بە تایبەتیش دەرچووانی کولێژەکانی پەروەردەی بنەڕەتی.

٢- مەرجە ئەو کەسەی بۆ دەرس گوتنەوە لە قوتابخانە ئامادەییەکان دادەمەزرێ، لە یەکێك لە کۆلێجەکان دەرچووبێ، پسپۆڕبێ لە یەکێك لە مەیدانەکانی خوێندنی ئامادەیی و بەشێوەیەکی پەروەردەیی و زانستی ئامادە کرابێ و دەرچووی کۆلێجەکانی پەروەردە پەسندترە.

ماددەی حەوتەم:

هەردوو بڕگەی شەشەم و هەشتەم لە ماددەی بیست و یەکەمدا لە یاساکە هەمواردەکرێن و بەم جۆرە دەخوێندرێنەوە:.

١- بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی بنەڕەتی و باخچەکانی ساوایان.

٢- بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی.

ماددەی هەشتەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددە نۆیەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەكرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) دا بڵاودەكرێتەوە

مسعود بارزانی
سەرۆكی هەرێمی كوردستان-عێراق

هەولێر
١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردی
١٠/كانوونی یەكەم / ٢٠٠٧ زایینی
٣٠ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ كۆچی

ئــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كـــــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـــاوی گـــەلـــەوە
بـــــڕیـــــــار
ژمارە (٣٥) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای جێبەجێ کردنی یاسای کۆمپانیاکانی (فیدراڵی)
ژمارە(٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٨) لە ٣١ /١٠/٢٠٠٧ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٢٨)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای جێبەجێ کردنی یاسای کۆمپانیاکانی (فیدراڵی)
ژمارە(٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموار کراو لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

یاسای کۆمپانیاکانی عیراقی ژمارە(٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان جێبەجێ دەکرێ و کار بە حوکمەکانی دەکرێ تاکو یاسایەکی تایبەت بە کۆمپانیاکان لە هەرێم دا دەردەچوێنرێ.

ماددەی دووەم:

دەستەڵاتەکان ولایەنە فەرمیەکان لە هەرێمدا جێ ی دەستەڵاتەکان و لایەنە فەرمیە فیدراڵییەکان دەگرنەوە لەهەر شوێنێك ناویان لە یاسای ژمارە (٢١)ی ساڵی ١٩٩٧دا هاتبێ.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی سێیەم:

ئەو رێکارانەی کە لەلایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری و وەزارەتی بازرگانی لە هەرێمی کوردستان بۆ جێبەجێ کردنی ئەم یاسایەی سەرەوە بڕیاریان لەسەر داوە بەر لە دەرچوونی ئەم یاسایە بە ئوسووڵی و بەرکار دادەنرێن.

ماددەی چوارەم:

هەردوو وەزیرانی دارایی و ئابووری و وەزیری بازرگانی بۆیان هەیە رێنمایی هاوبەش بۆ جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنن.

ماددەی پێنجەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی شەشەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ، گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی حەوتەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونی یەوە جێبەجێ دەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) دا بڵاودەکرێتەوە.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

هەولێر

١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ کوردی
١٠/کانوونی یەکەم / ٢٠٠٧ زایینی
٣٠ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ کۆچی

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

- هۆیە پێویستییەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە -

لەبەر نەبوونی یاسایەکی تایبەت بە کۆمپانیاکان لە هەرێمی کوردستاندا و لەبەر ئەوەی بڕیاری ژمارە(١١)ی ساڵی ١٩٩٢ی پەرلەمان کارکردنی بەو یاسایانە قەدەغە کردووە کە پاش کێشانەوەی ((ئیدارات)) لە ١٩٩١/١٠/٢٣ لەلایەن دەسەڵاتی ناوەندییەوە دەرچوون، مەگەر دوای شەرعییەت پێدان بەکار پێکردنی بۆ لە هەرێم لەلایەن پەرلەمانەوە و، لەبەر پێویستی هەرێم بە یاسای ناوبراو تا کاتی دەرچوواندنی یاسایەکی تایبەت بە کۆمپانیاکان لە هەرێمدا، ئەم یاسایە دەرچووێندرا .

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی كوردستانی عێراق
سەرۆكایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە
بڕیار
ژمارە (٣٦) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای جێبەجێ كردنی یاسای ڕێكخستنی بریكارنامەی بازرگانی(فیدراڵی) ژمارە (٥١) ی ساڵی ٢٠٠٠ لە هەرێمی كوردستان ـ عێراق

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆكایەتی هەرێمی كوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەمواركراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساكارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی كوردستان – عێراق كردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٨) لە ٣١ /٢٠٠٧/١٠ بڕیارماندا بە دەركردنی:

یاسای ژمارە (٢٩) ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای جێبەجێ كردنی یاسای ڕێكخستنی بریكارنامەی بازرگانی (فیدراڵی) ژمارە(٥١)ی ساڵی ٢٠٠٠ لە هەرێمی كوردستان ـ عێراق

ماددەی یەكەم:

یاسای ڕێكخستنی بریكارنامەی بازرگانی عیراقی ژمارە(٥١)ی ساڵی ٢٠٠٠ لە هەرێمی كوردستاندا جێبەجێ دەكرێ و كار بە حوكمەكانی دەكرێت تاكو یاسایەكی تایبەت بە ڕێكخستنی بریكارنامە ی بازرگانی لە هەرێمدا دەردەچوێنرێ.

ماددەی دووەم:

دەستەڵاتەكان و لایەنە فەرمیەكان لە هەرێمدا جێی دەستەڵاتەكان و لایەنە فەرمی یە فیدراڵی یەكان دەگرنەوە لەهەر شوێنێك ناویان لە یاسای ژمارە (٥١)ی ساڵی ٢٠٠٠دا هاتبێ.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی سێیەم:

ئەو ڕێکارانەی کە لەلایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری و وەزارەتی بازرگانی لە هەرێمی کوردستان بۆ جێبەجێ کردنی ئەم یاسایەی سەرەوە بڕیاریان لەسەر دراوە، بە ئوسوولی و بەرکار دادەنرێن.

ماددەی چوارەم:

هەردوو وەزیرانی دارایی و ئابووری و وەزیری بازرگانی بۆیان هەیە ڕێنمایی هاوبەش بۆ جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنن.

ماددەی پێنجەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی شەشەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ، گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی حەوتەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێ بەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) دا بڵاودەکرێتەوە.

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

<u>**هەولێر**</u>

١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ کوردی

١٠/کانوونی یەکەم / ٢٠٠٧ زایینی

٣٠ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ کۆچی

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

- هۆيه پێويستييەكانی دەرچوونی ئەم ياسايه -

لەبەر نەبوونی ياسايەكی تايبەت بە ڕێكخستنی بريكارنامەی بازرگانی لە هەرێمی كوردستاندا و لەبەر ئەوەی بڕياری ژمارە(١١)ی ساڵی ١٩٩٢ی پەرلەمان كاركردنی بەو ياسايانە قەدەغە كردووە كە پاش كێشانەوەی ((ئيدارات)) لە ١٩٩١/١٠/٢٣ لەلايەن دەسەڵاتی ناوەندييەوە دەرچوون، مەگەر دوای شەرعييەت پێدان بەكار پێكردنی بێ لە هەرێم لەلايەن پەرلەمانەوە و، لەبەر پێويستی هەرێم بە ياسای ناوبراو تا كاتی دەرچواندنی ياسايەكی تايبەت بە رێكخستنی بريكارنامەی بازرگانی لە هەرێم، ئەم ياسايه دەرچووێندرا.

ئـــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی كوردستانی عێراق
سەرۆكایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـــاوی گـــەلـــەوە
بـــــڕیـــــــار
ژمارە (٣٧) ساڵی ٢٠٠٧

یـــــاســــای پـــشكنینی بۆمــــــاوەیی خـــوێن
(كـــــەم خوێنی دەریــــــای ســـپی نـــاوەڕاســـت ـ تەلاســـیمـیا ـ) پێش هاوسەرگیریی

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆكایەتی هەرێمی كوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ســــاڵی ٢٠٠٥ ی هەمــــواركراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساكارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی كوردستان – عێراق كردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٩) لە ٢٠٠٧/١١/٥ بریارماندا بە دەركردنی:

یاسای ژمارە(٣٠)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای پشكنینی بۆماوەیی خوێن
(كەم خوێنی دەریای سپی ناوەڕاست ـ تەلاسیمیا ـ) پێش هاوسەرگیریی

مـاددەی یەكەم:

پشكنینی تەواوی شێوەی خوێن پێش ئەنجامدانی گرێبەستی هاوسەرگیریی دەكرێ و لەكاتی گومان پەیداكردن لە بوونی نەخۆشی كەم خوێنی دەریای سپی ناوەڕاست ((تەلاسیمیا)) كە لە رێگەی بۆماوەییەوە دەگوازرێتەوە ئەوسا پشكنینی خوێنی تایبەت بەو نەخۆشیە دەكرێ.

ئـــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

مـاددەی دووەم:

بنكـەی تەندروسـتی تایبـەت بـە لێكۆڵینـەوەی ئەنجامـەكانی پـشكنینی تاقیگـەیی هەڵدەسـتێ و لەبارێكی كە دەركەوت ئەوانەی داوای بەستنی هاوسەرگیرییان كردووە تووشی ئەو نەخۆشیە بوون. ئەوا راپۆرتێك رێك دەخرێ و توندیی نەخۆشیەكە و ڕێـژەی (واتـە ژمارەی منداڵـەكان) كـەوا چاوەڕوان دەكرێت لە ئەنجامی ئەو هاوسەرگیری یە تووشی ئەم نەخۆشـی یـە بن ،ئـەنجامی بۆماوەیی سەلبـی ئەو هاوسەرگیرییە پێشكەش بە هەردووكیان وبەو لایەنە دەكرێت كە داوای پشكنینەكەی كردووە و ئەمەش بۆ مەبەستی هوشیاركردنەوە و رێنمایی كردن دەبێت.

مـاددەی سێیەم :

پێویستە لەسەر دادگاكان هیچ گرێبەستێكی هاوسەرگیریی جێبەجێ نەكەن تاكو راپۆرتی ناوبراو لە ماددەی دووەم لەم یاسایەدا پێشكەش نەكەن و لە بارێكدا كە راپۆرتەكە نەخۆشیەكەی دەسنیشان كردبوو، دەبێ ناوەڕۆك و ئەنجامەكەی لە داواكارانی هاوسەر گیرییەكە بگەیەندرێ.

مـاددەی چوارەم:

پێویستە وەزیری تەندروستی رێنمایی پێویست بۆ ئاسانكاریی جێبەجێ كردنی حوكمەكانی ئەم یاسایە دەربچوێنی.

مـاددەی پێنجەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەكان حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

مـاددەی شەشەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بڵاوكردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی كوردستان) دا جێ بەجێ دەكرێ.

مسعود بارزانی
سەرۆكی هەرێمی كوردستان-عێراق

هەولێر
١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردی
١٠/كانوونی یەكەم / ٢٠٠٧ زایینی
٣٠ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ كۆچی

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

هۆیە پێویستەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

سەبارەت بەوەی کــە نەخــۆشی (تەلاسیمیا) زیـــانی مـــاددی وتەندروستی دەروونی بە هەموو ئەندامانی کۆمەڵگا دەگەیەنیٚ وباری سەرشانی دەوڵەت بە کارو بە خەرجی دارایی گران دەکات و لە پێناوی کۆنترۆڵ کردنی ئەم نەخۆشی یە و بۆ دانانی رادەیەك لە بەردەم بڵاوبوونەوەی بۆ نەوەکانی دا هاتوو و لە پێناوی هوشیار کردنەوە و رێنمایی داواکارانی هاوسەرگیریی بۆ ئەنجامە سەلبیەکانی کە لەم جۆرە هاوسەرگیرییە دەکەونەوە و لە پێناوی خولقاندنی نەوەیەکی هوشیار و ساغی دوور لە نەخۆشی یە بۆماوەیی یەکان (الوراثي) ئەم یاسایە دەرچوێنرا.

ئـــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بـــەنـاوی گـەلـەوە
بـــڕیــــــار
ژمـــارە (٣٩) ســـاڵی ٢٠٠٧

یاسای هەموارکردنی یەکەمی جێبەجێ کردنی یاسای ڕێکخستنی مۆڵکایەتی کشتوکاڵی لە کوردستان ـ عێراق ژمارە(٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٢٣) لە ١٩ /٢٠٠٧/١١ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٣٢)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای هەموارکردنی یەکەمی جێبەجێ کردنی یاسای ڕێکخستنی مۆڵکایەتی کشتوکاڵی لە کوردستان ـ عێراق ژمارە(٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥

ماددەی یەکەم:

ماددەی هەشتەم لە یاسای ژمارە(٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥ لە هەرێمی کوردستان هەمواردەکرێ و بەم شێوەیە دەخوێنرێتەوە:

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: هەموو زەویەکی کە تەسویەی تەواو نەبووبێ یا بڕیارەکانی چەسپاندنی مافی زەوی بەپێی یاسای چاکسازیی کشتوکاڵی پلەی کۆتایی وەرنەگرتبێ، ئەوا بە ئەمیری سرف دادەنرێ و ئەم زەویانەی خوارەوەیان لێ بەدەردەکرێ.

ئـــەرشـیـفـی ڕۆژنـامـەی وەقـایـعـی کـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

١-ئەو زەوييە كشتوكاڵی و باخانەی كە موڵكی سرفن بەپێی سەنەدی تاپۆ كە ياسا بە ڕەوای بزانێ.

٢-ئەو زەوی و باخانەی كە بەتەواوی وەقف كراون بەپێی سەنەدی تاپۆ يان بەڵگەيەكی وەقفی كە ياسا بە ڕەوای بزانێ.

٣-ئەو زەويانەی بە درەخت چاندراون بۆ ماوەيەك لە (١٠)دەساڵ كەمتر نەبێ وتێكڕای ژمارەی درەختەكانی لە دۆنمێكدا لە(٤٠) چل درەخت كەمتر نەبێ.

٤-ئەو زەوی و باخانەی كە بڕياری ژمارە(٧٠٢)ی ساڵی ١٩٧٣ی ئەنجومەنی سەركردايەتی شۆڕشی هەڵوەشاوە دەيانگرێتەوە.

دووەم: هەر كەسێكی گوتی مافی بەكارهێنانی زەوييەكی ئەميری كشتوكاڵيم لەو ناوچانەدا هەيە كە تەسويە نەكرابێ ياخود تەسويەكەی تەواو نەبووبێ، ياخود بڕيارەكانی چەسپاندنی مافی زەوييەكەی بەپێی ياسای چاكسازيی كشتوكاڵی ژمارە(١١٧)ی ساڵی ١٩٧٠ نەگەيشتبوونە پلەی قەتعی، يان ئەوانەی بڕياری تەسويەكەيان هەڵوەشاوەتەوەو ئيسپات بوو بەپێی مامەڵەی كشتوكاڵی پێش جێبەجێ كردنی ياسای چاكسازيی كشتوكاڵيی ناوبراو بەكاری هێناوە، ئەوا ئەو ڕووبەرەی كە بەكاری هێناوە بەناوی دەوڵەت تۆماردەكرێ و مافی بەكارهێنان دەدرێت بە بەكارهێنەرەكە بە مەرجێك لەو ڕادەيە دەرنەچێت كە لە ماددەی دووەمی ياسای ژمارە(٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥دا هاتووە. بەبێ دەسكاری كردنی ئەو مافانەی كە چەسپێنراون بەپێی بڕگەكانی (١، ٢، ٣، ٤)ی بڕگەی يەكەمی ئەم ماددەيەدا هاتوون.

سێيەم: وەزارەتی شارەوانی لێكۆڵينەوەيەكی گشتی ئامادە و پێشكەش دەكات بۆ بەيان كردن و دەستنيشان كردنی ئەو زەويانەی دەكەونە ناو ماستەر پلانی ئەو شارەوانييانەی كە حوكمەكانی ئەم ياسا دەيانگرێتەوە لە ماوەيەكدا كە لە شەش مانگ زياتر نەبێ لە ڕۆژی جێبەجێ كردنيەوە و پڕۆژەی ياسايەك بە چۆنيەتی قەرەبوو كردنەوەی خاوەنەكانيان بەپێی ياسا كارپێكراوەكان پێشكەش بكات.

ماددەی دووەم:

كار بە هيچ دەقێكی ياسايی يا بڕيارێك ناكرێ گەر لەگەڵ حوكمەكانی ئەم ياسايە ناكۆك بێ.

ماددەی سێيەم:

هەردوو وەزيرانی كشتوكاڵ و شارەوانی بۆيان هەيە ڕێنمايی پێويست دەربچوێنن هەر يەكە بەپێی تايبەتمەنديی خۆی بۆ ئاسان كردنی جێبەجێ كردنی حوكمەكانی ئەم ياسايە.

ئەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی چوارەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی پێنجەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) جێ بەجێ دەکرێت.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

هەولێر

٢٢/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ کوردی
١٣/کانوونی یەکەم / ٢٠٠٧ زایینی
٤ /ذو الحجة/ ١٤٢٨ کۆچی

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

وەزارەتـــی شـــارەوانـــی
بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی

ژمـــارە : ١٥٨٥٢
ڕێـــکەوت : ٢٠٠٧/١٢/٩

بـــەیـــــان

لەبەر کۆتایی هاتنی ماوەی یاسایی ئەو ئاگاداری یەی کە لە ڕۆژنامەی کوردستانی نویٚ بلاٚوکراوەتەوە بە ژمارە (٤٣ ٩٥) لە ٢٠٠٧/١٠/١٠ و لەبەر نەبوونی هیچ سکالاٚیەك یان ڕەخنەیەك لە هیچ لایەنێك لە ماوەی یاسایی کە (٣٠) ڕۆژە دوای‌بلاٚوکردنەوەی بە پیٚ ی ماددەی (٦) شەسەم لە یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانی یەکان ژمارە (٦) ساڵی (١٩٩٣) ی هەموارکراو وە بە پیٚ ی ئەو دەسەلاٚتەی کە پیٚمان دراوە لە ماددەی (٧) حەوتەم لە یاسای‌سەرەوە ڕیارماندا بە :-

١. کـــردنەوەی شارەوانی« گاپلیۆن » لە ناحیەی « گاپلیۆن » کە سەر بە پارێزگای سلیمانی یە و بە پــــلەی چوارەم.
٢. ئەم بەیانە جیٚ بە جیٚ دەکـــــــــرێت لە ڕۆژی بـــلاٚوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان.

نـــازەنـین محمد وســـو
وەزیری شارەوانی
٢٠٠٧/١٢/٦

ئـــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

وەزارەتی کشتوکـاڵ
بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان
بەڕێوەبەرایەتی کار و باری یاسایی

ژمارە:٩٠٧٤

ڕێکەوت:٢٠٠٧/٨/٣٠

ڕێنمایی ژمارە (٣) ساڵی ٢٠٠٧
تایبەت بە مۆڵەت پێدانی کاتی بە دروست کردنی ڕەژوو

بە پیێ ی ماددەی (٤) برگە (ه) لە یاسای دارستان ژمارە ٧٥ ســاڵی ١٩٥٥.

ئاشکرایە دروست کردنی ڕەژوو لە هەرێمی کوردستان پیشەیەکی کۆنە بۆ دروست کردنی هەندێك خواردەمەنی تایبەتی بە کاردەهێنرێت، لەگەڵ ئەوی دیاردەی سەرپێچی بۆ سەرداری دارستانەکان بە شێوەیەکی زۆر بەرچاو کەم بۆتەوە بە هەوڵی لایەنە پەیوەندی دارەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان و ڕێکخراو و کۆمەڵەکان لە لایەك ، بەرزبوونەوەی ئاستی هەستیاری هاولاٌتیانی گەلەکەمان لە لایەکی ترەوە بەرامبەر پاراستنی دارستان و سامانە سروشتی یەکان .بۆ ڕێکخستن و کۆنترۆل کردنی زێدەرۆیی لە دروست کردنی رەژوو ، بە پێویستمان زانی لە چوارچیوەی ئەم ڕێنماییانەی خوارەوە ڕێك بخرێت :-

١. لیژنەی پسپۆری ناوەندی پێك بهێنرێت بۆ سەرپەرشتی کردنی دروست کردنی ڕەژوو بە سەرۆکایەتی نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕەزگەری و دارستان و پاوان و بە ئەندامی یەتی بەرێوبەرایەتی یەکانی پارێزگاکان و نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی دارستانی هەرێم.

ئــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

٢. لیژنەیەکی چاودێری لەهەر پارێزگایەك پێك بهێنرێت لە کارمەندانی بەڕێوەبەرایەتی دارستان و ئەندامی یەتی پۆلیسی دارستان و بەرپرسی هۆبەکانی دارستان و نوێنەری کارگێڕی لە قەزاو ناحیەکان بێت.

٣. دیاری کردن و دەست نیشان کردنی چەند شوێنێکی جیاجیا لە ناوچەکاندا بکرێتە شوێنی دامەزراندنی کورەی دروست کردنی ڕەژوو، لە ژێر چاودێری لیچنەی تایبەت لە پارێزگاکان واتە لیژنەی بڕگەی دووی سەرەوە بۆ چاودێری کۆنـتڕۆل کردن لەو شوێنانەی کە ڕەژووی تێدا دروست دکرێت.

٤. ئەو کەسەی مۆڵەت وەردەگرێت پێویستە بەلێن بدات لەلایەن دادنووس بە جیٰ بە جیٰ کردنی گشت ڕێنماییەکان و مەرجەکانی دروست کردنی ڕەژوو.

٥. مۆڵەت بدرێتە ئەو هاولاٌتیانەی کە پابەندی جیٰ بە جیٰ کردنی گشت ڕێنماییەکان دەبێت و ناسراو بێت لەلایەن لیژنەی چاودێری ،مۆلەتەکەش کاتی بێت و لەگەڵ دیاری کردنی بەرواری دەست پێکردن و کۆتایی هاتنی.

٦. گــواستنەوەی ڕەژوو لە شوێنێك بۆ شوپنێکی تر لە ژێر دەسەلاٌتی لیژنەی سەرپەرشتی ناوەندی بێت بەپیٰ ی ڕێنماییەکانی گواستنەوە.

٧. مۆڵەت بدرێتە کۆمپانیایەك یان فرۆشیارێکی ڕەژوو مۆڵەت پێدراو لە هەرپارێزگایەك بە کۆکردنەوەی ڕەژووی دروست کراو پاشان دابەشی ناوشاری دەکات لە ڕیگای بریکاری کۆمپانیایەکەوە وە ڕەژووەکانیش پێویستە بخرێتە ناو کیسی نایلۆن یان کارتۆنی تایبەت و مۆری لــــیژنەی تایبەت و مۆری لیژنەی چاودێری لەگەڵناو کۆمپانیای لەسەر بێت.

ئــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــوردستان
www.mojkurdistan.com

٨. به هیچ شێوەیەك ڕێگا نەدرێت به گواستنەوەی ڕەژوو بۆ دەرەوەی کوردستان.

٩. هێنانی ڕەژوو لەدەرەوەی هەرێم گرنگی پێ بدرێت و ئەو کەسانه هان بدرێت که ڕەژوو له دەرەوه دێنن بۆ ناوەوەی هەرێم دوای پشکنین و لێکۆڵینەوه ، ئاسان کاریان بۆ بکرێت له گومرگی سنورەکانی هەرێم.

١٠. مۆڵت بدرێته ئەو کەسانەی ڕەژوو دروست دەکەن لەو جۆره دارانەی که دیار کراوه له خوارەوه:-

أ-پاشماوەی داری دارتاشی لەگەڵ پاشماوەی هەر کارێك بێت وکوو (داری کاریتەی کۆنی خانوو.

ب- به هیچ جۆرێك ڕێگا نەدرێت رەژوو له له دارستانی دەستکرد و سروشتی و داری گوێز دروست بکرێت تەنها پاشماوی (تخفيف و تقليم) کردن نەبێت ئەمەش به پێ ی ڕێنمای یەکانی بەرێوەبەراەتی گشتی دارستان دەبێت .

ج – داری ووشکی ناو دارستانەکان ، ئەوەش پاش نۆرین و وەرگرتنی رەزامەندی .

د – ڕێگا دەدرێت ئەو دارانەی که بکرێت به رەژووکه دەسن بەسەر داگیراوه به ڕێگای دادگا (مصادره کراوه) له دواییدا به ڕێگای زیادکردنی ئاشکرا دەفرۆشرێت به پێ ی ڕێنمایەکانی وەزارەتی دارایی و ئابووری و وەزارەتی داد .

ه – پاشماوەی باخەکانی کەرتی تایبەت به پێ ئەم خاڵانەی خوارەوه دەبڕدرێت :-

☆ ووشك بوون .

☆ تەمەنیان گەوره بێت و بەرهەمیان کەم بێت .

☆ یان تووشی نەخۆشی دەبێت وبەره و ووشك بوون دەچن .

ئـــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

☆ شوێنی باخچەكە بكرێت بە پرۆژەیەكی ئاوەدانكردنەوە پاش ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندی دارەكان.

١١- پێدانی مۆڵەت لە دەسەلآتی بەڕێوەبەری گشتی ڕەزگەری دارستان و پاوان دایە .

١٢- دیاری كردنی سزادانی ئەو كەسانەی كە ڕێنمایەكانی سەرەوە جێبەجێ ناكات .بە پێ ی یاسا .

عبدالعزیــــز طیب

وەزیـــــری كشتــوكاڵ

ئــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٣١) لسنة ٢٠٠٧

قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العرصات رقم ٢٦ لسنة ١٩٦٢ المعدل لاقليم كوردستان ـ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١١) في ٢٠٠٧/١٠/٩ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٤) لسنة ٢٠٠٧
قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العرصات رقم ٢٦ لسنة ١٩٦٢ المعدل لاقليم كوردستان ـ العراق

المادة الأولى:

١- يوقف العمل بالفقرة(١/أ) من المادة (٤) من قانون ضريبة العرصات رقم (٢٦)لسنة ١٩٦٢.
٢- يوقف العمل بالقرار رقم(٩٩) لسنة ١٩٧٤.
٣- يوقف العمل بالقرار رقم(٤٨٣) لسنة ١٩٨١.
٤- يوقف العمل بالبنود الواردة في القرار(٢٢٢) لسنة ١٩٧٧ بخصوص الضريبة الإضافية.
ويحل محلها ما يأتي:

(إعفاء عرصة واحدة أو أكثر من الضريبة الأساسية لكل مكلف لا تزيد مجموع مساحتها أو حصتها الشائعة منها على (٦٠٠م٢) وتستوفى الضريبة على ما زاد عن ذلك وللمكلف تعيين العرصة أو الحصة التي يطلب حصر الإعفاء بها).

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثانية :

تعفى العرصات التي تخصص مقابل إطفاء وإفراز الأراضي داخل حدود البلديات أو الاستملاك والاستبدال من ضريبة العرصات لمدة ثلاث سنوات اعتباراً من تاريخ تسجيلها بأسماء أصحابها لدى مديريات التسجيل العقاري المختصة.

المادة الثالثة:

يعفى ورثة الشهيد من ضريبة العرصات عن القطعة المخصصة لهم بهذه الصفة بعد إبراز ما يثبت ذلك من جهة رسمية مختصة إضافة الى تمتعهم بالإعفاءات الواردة في هذا القانون.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الخامسة :

لوزير المالية والاقتصاد في الإقليم إصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

يعمل بالقوانين والقرارات الضريبية النافذة بما لا يتعارض وأحكام هذا القانون.

المادة السابعة:

على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الثامنة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ ٢٠٠٨/١/١ وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
٢٤/گەلارێزان/ ٢٧٠٧ كوردية
١٥/ تشرين الثاني/ ٢٠٠٧ ميلادية
٥/ ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

الأسباب الموجبة

لغرض جعل القانون منسجماً مع السياسة الاقتصادية في اقليم كوردستان ولتحقيق اهداف التشريعات الاقتصادية الخاصة بالاستثمار واقتصاد السوق وتشجيع الحركة العمرانية والاستثمارات بصورة عامة ولتحقيق العدالة وتخفيف العبء الضريبي عن كاهل المواطنين فقد شرع هذا القانون.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٣٢) لسنة ٢٠٠٧
قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العقار رقم ١٦٢ لسنة ١٩٥٩ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق في جلسته المرقمة (١٢) في ٢٠٠٧/١٠/١٧ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٥) لسنة ٢٠٠٧
قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العقار رقم ١٦٢ لسنة ١٩٥٩ المعدل في إقليم كوردستان ـ العراق

المادة الأولى:

أولاً: يوقف العمل بالمادة(٢) من قانون ضريبة العقار رقم (١٦٢)لسنة ١٩٥٩ويحل محلها ما يأتي:

٥- تنزل نسبة ١٠٪ من الايراد السنوي لكل عقار كمصاريف الصيانة و الترميم قبل إحتساب الضريبة.

٦- تفرض و تستوفى ضريبة أساسية مقدارها ١٠٪من الايراد السنوي لجميع العقارات بعد تنزيل الفقرة (١) أعلاه.

ثانياً: اضافة فقرة الى المادة(٤) من قانون ضريبة العقار رقم ١٦٢ لسنة ١٩٥٩ المعدل فقرة(٣) مكرر:

(٣)مكرر- تعفى العمارات السكنية والتجارية التي تشيد بأكثر من ثلاث طوابق(عدا السرداب) من الضريبة الاساسية لمدة سبع سنوات من تأريخ اكمال تشييدها الذي تعينه لجنة التقدير.

ئەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثانية :

يوقف العمل بالمادة(١١) من قانون ضريبة العقار رقم(١٦٢) لسنة ١٩٥٩ المعدل ويحل محلها ما يأتي:.

المادة(١١):- عندما يكون العقار مشاعاً بين شخصين أو أكثر يتخذ مايلي:

كل شريك مسؤول عن دفع الضريبة عن حصته الشائعة بشرط ان تكون مسجلة بتسلسل خاص به.

المادة الثالثة:

تعدل الفقرة(١) من قرار(٥٢٠) لسنة ١٩٨٧ كالاتي:

الفقرة(١) تعفى من ضريبة العقار دار سكنى واحدة أو شقة سكنية واحدة يشغلها اي من والدي أو احد أولاد صاحب الدار بشرط أن لا يملك الشاغل داراً أو شقة سكنية على وجه الاستقلال.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الخامسة :

لوزير المالية والاقتصاد في الإقليم إصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ ٢٠٠٨/١/١ وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
٢٤/گەلاڕێزان/ ٢٧٠٧ كوردية
١٥/تشرين الثاني/ ٢٠٠٧ ميلادية
٥ /ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

الأســــــباب المــــوجــــــبة

لغرض جعل القانون منسجماً مع السياسة الاقتصادية في اقليم كوردستان ولتحقيق اهداف التشريعات الاقتصادية الخاصة بالاستثمار واقتصاد السوق و تشجيع الحركة العمرانية و الاستثمارات بصورة عامة و لتحقيق العدالة و تخفيف العبء الضريبي عن كاهل المواطنين فقد شرع هذا القانون

ئـــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

بـــاســـم الـــشـــعــب
قـــــرار
رقم (٣٣) لسنة ٢٠٠٧
قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٤) في ٢٠٠٧/١٠/٢٢ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٦) لسنة ٢٠٠٧
قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

المادة الأولى:

أولاً: يوقف العمل بالفقرة (١٠/ج) من المادة (١) من قانون ضريبة الدخل رقم ١١٣ لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان.

ثانياً: تحذف عبارة (من غير الأقطار العربية) من الفقرة (١٠/د) من قانون ضريبة الدخل رقم ١١٣ لسنة ١٩٨٢ المعدل.

ثالثاً: تضاف الفقرة الآتية إلى المادة (١) من قانون ضريبة الدخل رقم ١١٣لسنة ١٩٨٢ المعدل وتكون الفقرة (١٠/ج) لها:

الفقرة (١٠/ج): اعتبار المواطنين من أبناء اقليم كوردستان الساكنين خارج العراق كمقيمين لأغراض تطبيق قانون ضريبة الدخل.

ئـــــەرشيفى رۆژنامەی وەقايعى كـــــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثانية:

أولاً: يوقف العمل بالفقرة (٤) من المادة (٢) من قانون ضريبة الدخل رقم ١١٣ لسنة ١٩٨٢ المعدل.

ثانياً: يوقف العمل بالفقرة (٢) من قرار رقم (٥٢٠) لسنة ١٩٨٧.

ثالثاً: يوقف العمل بالفقرة (٢٠) من المادة (٧) من قانون ضريبة الدخل رقم ١١٣ لسنة ١٩٨٢ المعدل.

رابعاً: يلغى قرار رقم (٧٣) لسنة ٢٠٠٠.

خامساً: تلغى المادة (٢) من قرار رقم (٨٦) لسنة ٢٠٠٠.

سادساً: تلغى المادة (٣) من قانون ضريبة الدخل رقم (٥) لسنة ١٩٩٩.

سابعاً: تلغى المادة (٤) من قانون ضريبة الدخل رقم (٥) لسنة ١٩٩٩.

ثامناً: يضاف ما يلي إلى المادة الثانية وتكون الفقرة (٤) وتقرأ كالآتي:

١- تفرض ضريبة بنسب تصاعدية من قيمة العقار أو حق التصرف فيه المقدر وفق أحكام قانون تقدير قيمة العقار ومنافعه المرقم (٨٥) لسنة ١٩٧٨ أو البدل أيهما أكثر على مالك العقار أو صاحب حق التصرف فيه عند نقل الملكية او حق التصرف باية وسيلة من وسائل نقل الملكية او كسب حق التصرف او نقله (كالبيع و المقايضة و المصالحة و التنازل والهبة و إزالة الشيوع و تصفية الوقف أو المساطحة) ويعامل المستأجر معاملة المالك عند إيجاره العقار الذي دخل في تصرفه بعقد المساطحة، وتحتسب وفق ما يلي:

أ- يعفى من الضريبة أول(٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) خمسين مليون دينار من قيمة العقار المقدرة أو بدله، و يوزع هذا المبلغ على الشركاء وفق حصصهم إذا كان العقار مملوكاً، على وجه الشيوع.

ب- يخضع إلى الضريبة ما زاد على مبلغ الإعفاء المنصوص عليه في الفقرة (أولاً/١) من هذا البند وفق النسب التالية:

١- (٣٪) لغاية (٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) خمسين مليون دينار.

٢- (٤٪) ما زاد على(٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) خمسين مليون دينار لغاية (١٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠) مائة مليون دينار.

٣- (٥٪) ما زاد على (١٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠) مائة مليون دينار لغاية (١٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠) مائة وخمسون مليون دينار.

ئەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

٤- (٦٪) ما زاد على (٠٠٠ ٠٠٠ ١٥٠) مائة وخمسون مليون دينار.

٢- إذا كان نقل ملكية العقار منصباً على سهام من العقار فتحسب الضريبة وفق أحكام هذا القانون على عموم العقار، وتستوفى بنسبة السهام المنقولة إلى عموم العقار.

٣- لا يجوز تعليق إجازة المعاملات المشمولة بأحكام هذا القانون على إجراءات التحري عن المخالفات الضريبية المرتكبة قبل نفاذه.

٤- تسري أحكام هذا القانون باستثناء الإعفاء المنصوص عليه بموجب الفقرة(أولاً/١) على معاملات نقل ملكية العقار أو حق التصرف فيه التي تمت قبل هذا القانون ولم تسدد الضريبة عنها أو عن فروق التقدير المترتبة عليها.

المادة الثالثة:

أولاً: تلغى المادة (١) من قانون ضريبة الدخل رقم (٥) لسنة ١٩٩٩.

ثانياً: تلغى المادة (١) من قرار رقم (٢١٩) لسنة ٢٠٠١،

ويحل محلهما ما يأتي:

يمنح الفرد المقيم السماحات التالية عن كل سنة تقديرية على أساس حالته في سنة نجوم الدخل.

١- (٠٠٠ ٥٠٠ ٢) مليونان وخمسمائة ألف دينار عراقي للمكلف ذاته أو ذاتها، إذا كانت غير متزوجة (غير الأرملة والمطلقة أو إذا لم يدمج دخلها مع دخل زوجها).

٢- (٠٠٠ ٥٠٠ ٢) مليونان و خمسمائة ألف دينار عراقي لزوجته ، أو زوجاته ، إذا كانت ربة بيت و ليس لها دخل أو إذا كان دخلها مدمجاً مع دخله.

٣- (٠٠٠ ٣٠٠) ثلاثمائة ألف دينار عراقي عن كل ولد من أولاده بغض النظر عن عددهم.

٤- (٠٠٠ ٢٠٠ ٣) ثلاثة ملايين ومائتي ألف دينار عراقي للأرملة أو المطلقة ذاتها و(٠٠٠ ٣٠٠) ثلاثمائة ألف دينار عراقي عن كل ولد يكون في رعايتها بصورة قانونية بغض النظر عن عددهم.

ئەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

٥- يمنح المكلف سماحاً إضافيا قدره (٥٠٠ ٠٠٠) خمسمائة ألف دينار عراقي إذا تجاوز سن الثالثة و الستين من العمر ، بالإضافة إلى السماحات المقررة له في أجزاء أخرى من هذه المادة.

المادة الرابعة:

أولاً: تلغى المادة (٢) من قانون ضريبة الدخل رقم (٥) لسنة ١٩٩٩.

ثانياً: تلغى المادة (٣) من القرار المرقم (٢١٩) لسنة ٢٠٠١.

ثالثاً: تلغى الفقرتان (٦،٧) من القرار المرقم (٢٩٤) لسنة ١٩٩٩.

رابعاً: يوقف العمل بالفقرة (٢) من المادة (١٣) من قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان ويحل محلها ما يآتي:

تفرض الضريبة على المكلف عن كل سنة تقديرية وفق النسب التالية:

١- دخل الفرد المقيم بعد منح السماحات القانونية كالآتي :

أ- (٣٪) لغاية مليوني دينار.

ب- (٥٪) لما زاد على مليوني دينار لغاية (٤) أربعة ملايين دينار.

ج- (١٠٪) لما زاد على (٤) أربعة ملايين دينار لغاية (٦) ستة ملايين دينار.

د- (١٥٪) لما زاد على (٦) ستة ملايين دينار.

٢- دخل الفرد غير المقيم نفس نسب المقيم مع عدم شموله بالسماحات القانونية.

٣- تفرض وتستوفى ضريبة بنسبة ثابتة قدرها (١٥٪) على أرباح كافة الشركات العاملة في اقليم كوردستان بما فيها الشركات الفردية والبسيطة.

٤- تفرض الضريبة بنسبة (٥٪) لما يزيد على (٧٠٠ ٠٠٠) سبعمائة ألف دينار من رواتب موظفي الاقليم لكافة الدرجات الوظيفية والقطاع الخاص المسجلين رسمياً واصحاب المناصب و الدرجات الوظيفية الخاصة.

المادة الخامسة:

أولاً: تلغى القرارات المرقمات (١٩٢) لسنة ١٩٩٦ و (٣٢) لسنة ١٩٩٧ و(٦٥، ٨٣، ١١٢، ٤٢١٠) لسنة ٢٠٠٣.

ئەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

ثانياً: تضاف فقرة إلى المادة (٢) من قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق وتكون فقرة (٧) لها:

٧- معامل صنع العلف.

ثالثاً: تضاف فقرتان بتسلسل (٢٧،٢٨) إلى المادة (٧) من قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل في اقليم كوردستان و كالآتي:

٢٧- سيارات تاكسي (٥) نفرات وباصات نقل الركاب الصغيرة والكبيرة داخل المدن وبين المدن.

٢٨- الجرارات الزراعية (التراكتورات) والحاصدات الزراعية وسيارات الحمل الصغيرة بيكب دبل (١) طن.

رابعاً:يوقف العمل في اقليم كوردستان بقانون ضريبة التركات رقم (٦٤) لسنة ١٩٨٥ المعدل ويعفى من ضريبة التركات ورثة المتوفي الذين ترتبت عليهم الضريبة خلال فترة تجميد القانون بالقرار المرقم (٣٢) في ١٩٩٧/١١/٨ وتغلق شعب ضريبة التركات في دوائر الضريبة في الاقليم.

المادة السادسة:

تعدل الفقرة (٢) من المادة (٢٧) من قانون ضريبة الدخل رقم (١١٣) لسنة ١٩٨٢ المعدل وتقرأ كالآتي:

(على كل شخص مسجل أو غير مسجل و له دخل يخضع للضريبة أن يقدم تقريراً عن دخله قبل اليوم الأول من تموز من السنة التقديرية إذا لم يطلب منه تقديمه باخطار خطي أو باحدى طرق النشر).

المادة السابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الثامنة:

لوزير المالية والاقتصاد في الاقليم اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة التاسعة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

ئەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة العاشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ (٢٠٠٨/١/١) التقديرية وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزانی
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
٢٤/گەلاٌريٚزان/ ٢٧٠٧ كوردية
١٥/تشرين الثاني/ ٢٠٠٧ ميلادية
٥/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئـــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الأســــــباب المــــوجــــــبة

لغرض جعل القانون منسجماً مع السياسة الاقتصادية في اقليم كوردستان و لتحقيق اهداف التشريعات الاقتصادية الخاصة بالاستثمار و اقتصاد السوق و تشجيع الحركة العمرانية و الاستثمارات بصورة عامة و لتحقيق العدالة و تخفيف العبء الضريبي عن كاهل المواطنين، فقد شرع هذا القانون

ئــــەرشيفى ڕۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسه إلاقليم
الرئيس

باســم الـشـعب
قـــرار
رقم (٣٤) لسنة ٢٠٠٧
قانون التعديل الثالث لقانون وزارة التربية رقم (٤) لسنة ١٩٩٢ المعدل

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٤) في ٢٢/١٠/٢٠٠٧ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٧) لسنة ٢٠٠٧
قانون التعديل الثالث لقانون وزارة التربية رقم (٤) لسنة ١٩٩٢ المعدل

المادة الأولى:

تعدل الفقرة الثالثة من المادة الخامسة من القانون وتقرأ كالآتي:

٣– تهيئة مناهج الدراسة الأساسية والإعدادية والمهنية وتعليم الكبار ووسائلها وكتب الدراسة فيها وأساليب التقويم والامتحانات لها تحقيقاً للسياسة التربوية و الخطط المترتبة عليها و تطويرها استناداً إلى البحوث العلمية و الدراسات.

المادة الثانية:

تلغى المادة السادسة من القانون ويحل محلها ما يأتي:

أولاً: ينتظم التعليم العام للناشئين في مرحلتين أساسيتين هما:

١– مرحلة التعليم الأساسي ومدة الدراسة فيها تسع سنوات.

٢– مرحلة الدراسة الإعدادية ومدة الدراسة فيها ثلاث سنوات.

ثانياً: تكون رياض الأطفال سابقة لمرحلة التعليم الأساسي وممهدة لها.

ئـــەرشيفی ژۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثالثة:

تعدل المادة السابعة وتقرأ كالآتي:

لوزارة التربية أن تستحدث مدارس للتعليم الأساسي ذات مدة اقصر لمن هم في سن التعليم وتخلفوا عن الالتحاق بهذه المرحلة (سن ١٠-١٨) ويجوز أن تقتصر المدرسة على جزء من مرحلة تعليمية مراعاة لأعمار الناشئين و الظروف البيئية و مقتضيات إقتصاد التعليم.

المادة الرابعة:

تعدل المادة الثامنة من القانون وتقرأ كالآتي:

أولاً: التعليم الأساسي عام وموحد للجميع ويمّكن الأطفال واليافعين من اكتساب أدوات المعرفة الأساسية وأسس الثقافة واكتشاف ميولهم وقابلياتهم.

ثانياً: التعليم الإعدادي عام ومتنوع يتيح التوسع في الثقافة والتدرج في الحصول على مزيد من التخصص في ميادين المعرفة والتدريب على تطبيقاتها تأهيلاً للحياة العلمية ومواصلة الدراسة العالية مع إهتمام خاص بالموهوبين.

المادة الخامسة:

تعدل المادة العاشرة من القانون وتقرأ كالآتي:

أولاً:التعليم في مرحلتي الدراسة الأساسية والإعدادية مجاني في المدارس الرسمية وكذلك المعاهد والمراكز الرسمية المنصوص عليها في المادة الثانية عشرة من هذا القانون.

ثانياً:التعليم في المرحلة الأساسية إلزامي للذين يكملون السادسة من العمر عند ابتداء السنة الدراسية أو في الحادي والثلاثين من شهر كانون الثاني من تلك السنة.

المادة السادسة:

تعدل الفقرتان الأولى والثانية من المادة الخامسة عشرة من القانون وتقرأ كالآتي:

١-يشترط فيمن يعين للتعليم بالمدارس الأساسية أن يكون معداً إعداداً تربوياً وعلمياً ويفضل أن يكون حاصلاً على شهادة جامعية أولية وخاصة خريجي كليات التربية الأساسية.

٢-يشترط فيمن يعين للتدريس في المدارس الإعدادية أن يكون متخرجاً من إحدى الكليات على أن يكون متخصصاً في إحدى ميادين الدراسة الإعدادية ومعداً إعداداً تربوياً وعلمياً ويفضل خريجوا الكليات التربوية.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة السابعة:

تعدل الفقرتان السادسة والثامنة من المادة الحادية والعشرين من القانون وتقرأ كالآتي:

١- المديرية العامة للتعليم الأساسي و رياض الأطفال.

٢- المديرية العامة للتعليم الإعدادي والمهني.

المادة الثامنة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يخالف أحكام هذا القانون.

المادة التاسعة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة العاشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ إصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني

رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر

١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردية

١٠/كانون الاول/ ٢٠٠٧ ميلادية

٣٠/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئـــەرشيفى ڕۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسه إلاقليم
الرئيس

بـــاســـم الـــشـــعـب
قـــــرار
رقم (٣٥) لسنة ٢٠٠٧

قانون إنفاذ قانون الشركات (الا تحادى)
رقم (٢١) لسنة١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا فـي الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٨) في ٢٠٠٧/١٠/٣١ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٨) لسنة ٢٠٠٧
قانون إنفاذ قانون الشركات (إلاتـحادي)
رقم (٢١) لسنة ١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

المادة الأولى:

إنفاذ قانون الشركات العراقية المرقم (٢١) لسنة١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان والعمل بأحكامه لحين تشريع قانون خاص بالشركات في الاقليم.

المادة الثانية:

تحل السلطات والجهات الرسمية في الاقليم محل السلطات والجهات الرسمية الاتحادية أينما ورد ذكرها في القانون رقم (٢١) لسنة ١٩٩٧.

المادة الثالثة:

تعتبر الاجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد ووزارة التجارة لاقليم كوردستان بتنفيذ القانون اعلاه قبل صدور هذا القانون اصولية ونافذة.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الرابعة:

لوزيري المالية والاقتصاد و التجارة اصدار تعليمات مشتركة لتنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة السابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ إصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر

١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردية

١٠/كانون الاول/ ٢٠٠٧ ميلادية

٣٠/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئــــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الأسباب الموجبة

لعدم وجود قانون خاص بالشركات في اقليم كوردستان و حيث ان قرار البرلمان المرقم (١١) لسنة ١٩٩٢ منع العمل بالقوانين الصادرة من السلطة المركزية بعد سحب الإدارات من الاقليم في ١٩٩١/١٠/٢٣ إلا بعد اعطاء الشرعية بسريانه في الاقليم من قبل البرلمان ولحاجة الاقليم الى القانون المذكور لحين تشريع قانون خاص بالشركات في الاقليم فقد شرع هذا القانون.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٣٦) لسنة ٢٠٠٧

قانون إنفاذ قانون تنظيم الوكالة التجارية (الاتحادي) رقم (٥١) لسنة ٢٠٠٠ في إقليم كوردستان ـ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٨) في٣١ /٢٠٠٧/١٠ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٩) لسنة ٢٠٠٧
قانون إنفاذ قانون تنظيم الوكالة التجارية (الاتحادي) رقم (٥١) لسنة ٢٠٠٠ في اقليم كوردستان ـ العراق

المادة الأولى:

إنفاذ قانون تنظيم الوكالة التجارية العراقية المرقم (٥١) لسنة ٢٠٠٠ في اقليم كوردستان و العمل بأحكامه لحين تشريع قانون خاص بتنظيم الوكالة التجارية في الاقليم.

المادة الثانية:

تحل السلطات والجهات الرسمية في الاقليم محل السلطات والجهات الرسمية الاتحادية أينما ورد ذكرها في القانون رقم (٥١) لسنة ٢٠٠٠.

المادة الثالثة:

تعتبر الإجراءات المقررة من قبل وزارة المالية والاقتصاد و وزارة التجارة لاقليم كوردستان بتنفيذ القانون أعلاه قبل صدور هذا القانون أصولية ونافذة.

www.mojkurdistan.com

المادة الرابعة:

لوزيري المالية والاقتصاد والتجارة إصدار تعليمات مشتركة لتنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة السابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردية
١٠/كانون الاول/ ٢٠٠٧ ميلادية
٣٠/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الأســــــباب المــــوجـــــبة

لعدم وجود قانون خاص بتنظيم الوكالة التجارية في اقليم كوردستان وحيث ان قرار البرلمان المرقم (١١) لسنة ١٩٩٢ منع العمل بالقوانين الصادرة من السلطة المركزية بعد سحب الإدارات من الاقليم في ١٩٩١/١٠/٢٣ إلا بعد اعطاء الشرعية بسريانه في الاقليم من قبل البرلمان ولحاجة الاقليم الى القانون المذكور لحين تشريع قانون خاص بتنظيم الوكالة التجارية في الاقليم فقد شرع هذا القانون.

ئـــــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئـــاسة إلاقليم
الــرئيس

بـــاسـم الــشــعـب
قـــرار
رقم (٣٧) لسنة ٢٠٠٧

قانون فحوصات الدم الوراثية
(فقر دم البحر الابيض المتوسط ـ التلاسيميا ـ) قبل الزواج

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٩) في٥ /٢٠٠٧/١١ قررنا إصدار:

قانون رقم (٣٠) لسنة ٢٠٠٧
قـانـون فـحوصـات الـدم الـوراثـية
(فقر دم البحر الابيض المتوسط ـ التلاسيميا ـ) قبل الزواج

المادة الأولى:

يجري فحص صورة الدم الكامل قبل إجراء عقد الزواج وفي حالة الاشـتباه بوجود مرض فقر دم بحر الابيض المتوسط (التلاسيميا) المنتقل عن طريق الوراثة يجرى فحص الدم الخاص بهذا المرض.

المادة الثانية:

يقوم المركز الصحي المختص بدراسة نتائج الفحوصات المختبرية وفي حالة ثبوت إصابة طالبي عقد الزواج بهذا المرض ينظم تقرير يبين فيه شدة المرض ونسبة (أي عدد الأطفال) المتوقع حملهم لعوامل المرض من جراء هذا الزواج وتقدم لهما وللجهة طالبة الفحص النتائج الوراثية السلبية المترتبة على هذا الزواج لغرض التوعية والإرشاد.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثالثة:

على المحاكم عدم إجراء عقد الزواج إلا بعد إبراز التقرير المشار إليه في المادة الثانية من هذا القانون وفي حالة كون التقرير مشخصاً للمرض وعليها تفهيم طالبي الزواج بمضمون التقرير ونتائجه.

المادة الرابعة:

لوزير الصحة إصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
١٩/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردية
١٠/كانون الاول/ ٢٠٠٧ ميلادية
٣٠/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئـــەرشيفی ڕۆژنامەی وەقايعی كـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الأســــــباب المــــوجـــــبة

بالنظر لما يسببه مرض التلاسيميا من أضرار مادية وصحية ونفسية على أفراد المجتمع وتثقل كاهل الدولة بالتزامات ونفقات مالية مكلفة وبغية السيطرة على هذا المرض وللحد من انتقاله للأجيال المقبلة ولغرض توعية وإرشاد طالبي الزواج بالنتائج السلبية الناجمة عن هذا الزواج ولغرض خلق جيل واع وسليم من الأمراض الوراثية فقد شرع هذا القانون.

ئـــــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٣٩) لسنة ٢٠٠٧

قانون التعديل الاول لتطبيق قانون تنظيم الملكية الزراعية
في كوردستان- العراق رقم (٩٠) لسنة ١٩٧٥

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (٢٣) في ١٩ /٢٠٠٧/١١ قررنا إصدار:

قانون رقم (٣٢) لسنة ٢٠٠٧
قانون التعديل الاول لتطبيق قانون تنظيم الملكية الزراعية
في كوردستان- العراق رقم (٩٠) لسنة ١٩٧٥

المادة الاولى:

تعدل المادة الثامنة من القانون رقم (٩٠)لسنة ١٩٧٥ في اقليم كوردستان وتقرأ كالآتي:

المادة الثامنة:

أولاً: تعتبر كافة الأراضي غير المنتهية تسويتها أو التي لم تكتسب قرارات تثبيت حقوق الأراضي فيها بموجب قانون الإصلاح الزراعي الدرجة النهائية، أميرية صرفة، وتستثنى من ذلك الأراضي التالية:

١-الأراضي الزراعية و البساتين المملوكة ملكاً صرفاً بموجب سندات طابو معتبرة قانوناً.

ئەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

٢-الأراضي والبســــاتين الموقوفة وقفاً صحيحاً بموجب سندات طابو أو حجج وقفية معتبرة قانوناً.

٣-الأراضي المـــغروسة بالأشجار لمدة لاتقل عن (١٠)سنوات ولايقل معدل عددها في الدونم الواحد عن (٤٠) شجرة.

٤-الأراضي والبساتين المشمولة بقرار مجلس قيادة الثورة المنحل المرقم(٧٠٢)لسنة ١٩٧٣.

ثانياً: كل من أدعى بحق الــــتصرف في أرض أميرية زراعية في المناطق التي لم تجر أو لم تنته تسويتها أو لـــم تكتسب قرارات تثبيت حقوق الأراضي فيها بموجب قانون الإصلاح الزراعي رقم (١١٧)لســــنة ١٩٧٠الدرجة القطعية أو التي تم إلغاء قرارات تسويتها وثبت تصرفه فيها وفق التعامـــــل الزراعي قبل نفاذ قانون الإصلاح الزراعي المذكور تسجل المساحة التي كانت تحت تصــــرفه باسم الدولة وحق التصرف للمتصرف على أن لاتتجاوز الحدود الواردة في المــــادة الثانية من القانون رقم (٩٠)لسنة ١٩٧٥، مع عدم المساس بالحقوق المثبتة بموجب الاستـــثناءات الواردة في الفقرات (٤،٣،٢،١)من الفقرة أولاً من هذه الـــــمادة.

ثالثاً: تقوم وزارة البلديات بإعداد وتقديم دراسة شاملة لبيان وتحديد الأراضي الداخلة ضمن التصاميم الأساسية للبلديات المشمولة بأحكام هذا القانون خلال مدة أقصاها ستة أشهر من تاريخ نفاذه وتقديم مشروع قانون بكيفية تعويض أصحابها وفق القوانين النافذة.

المادة الثانية:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الثالثة:

لوزيري الزراعة والبلديات إصـدار التعليمات اللازمة كل حسب اختصاصه لتسـهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

www.mojkurdistan.com

المادة الرابعة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

ينفذ هذا القانون إعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
٢٢/سەرماوەز/ ٢٧٠٧ كوردية
١٣/كانون الاول/ ٢٠٠٧ ميلادية
٤ /ذو الحجة/ ١٤٢٨ هجرية .

ئــــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــوردستان
www.mojkurdistan.com